

ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการทางการเงิน ภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ
ของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) ของบุคลากรในอุตสาหกรรม
การท่องเที่ยวและบริการ

Factors Affecting Financial management after the pandemic situation of
the Coronavirus disease starting in 2019 (COVID-19) of personnel in the
Tourism and Hospitality Industry

ดวงนภา ทองสี¹ และ บุฏกา ปันตุรุ่มพร²

¹นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

²อาจารย์ที่ปรึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้รับผิดชอบบทความ

Duangnapa Thongsri and Butaga Punturaumporn

Email : 6214154016@rumail.ru.ac.th

Finance and Banking, Faculty of business administration,

Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding authors

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการทางการเงิน ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัย
ความสามารถทางการเงิน ภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-
19) ของบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ 2) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการทางการเงิน ภายหลัง
สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) ของบุคลากรในอุตสาหกรรม
การท่องเที่ยวและบริการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยความสามารถทางการเงิน 3) เพื่อศึกษาปัจจัย
ความสามารถทางการเงินที่มีผลต่อการบริหารจัดการทางการเงิน ภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อ
ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) ของบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ 4) เพื่อ
เสนอแนะแนวทางการเตรียมความพร้อม และวางแผนการบริหารจัดการทางการเงินภายหลังจากสถานการณ์การ
แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) ของบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและ

บริการ กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติการทดสอบแบบ t-test สถิติความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หากพบความแตกต่างจะนำไปสู่การเปรียบเทียบ เป็นรายคู่โดยใช้วิธี LSD และสถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า 1)กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ระดับการศึกษา ธุรกิจนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน ต่างกัน จะมีผลต่อการบริหารจัดการทางการเงินที่แตกต่างกันในทุกด้าน คือด้านการหารายได้ การใช้จ่ายเงิน และด้านการออมและการลงทุน 2)อายุ และสถานภาพ ต่างกันจะมีผลต่อการบริหารจัดการทางการเงินที่แตกต่างกันในด้านการจ่ายเงิน และด้านการออมและการลงทุน 3)ภูมิลำเนา และอาชีพ ต่างกัน จะมีผลต่อการบริหารจัดการทางการเงินที่แตกต่างกันในด้านการหารายได้ และด้านการออมและการลงทุน 4)ปัจจัยความสามารถทางการเงินในด้านการเรียนรู้ ศึกษาเพิ่มเติม ด้านการแก้ไขปัญหาทางการเงิน จะมีผลต่อการบริหารจัดการทางการเงินในทุกๆ ด้าน คือ การหารายได้ การใช้จ่ายเงิน และการออมและการลงทุน 5)ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเงิน จะมีผลต่อการบริหารจัดการทางการเงิน เฉพาะด้านการหารายได้ 6) ด้านการใช้ช่องทางในการทำธุรกรรมทางการเงิน จะมีผลต่อการบริหารจัดการทางการเงิน เฉพาะด้านการใช้จ่ายเงิน

คำสำคัญ : การบริหารจัดการทางการเงิน; สถานการณ์การแพร่ระบาดเชื้อโควิด-19

Abstract

The purpose of this research is to 1) To study the financial management personal factors financial capability factors after the pandemic situation of the Coronavirus disease starting in 2019 (COVID-19) of personnel in the tourism and hospitality industry. 2) To study the financial management personal factors financial capability factors after the pandemic situation of the Coronavirus disease starting in 2019 (COVID-19) of personnel in the tourism and hospitality industry classified by personal factors and financial capability factors. 3) To study the factors of Financial capability after the pandemic situation of the Coronavirus disease starting in 2019 (COVID-19) of personnel in the tourism and hospitality industry. 4) To suggest the guidelines for preparation and planning financial management after the epidemic situation of the Coronavirus disease starting in 2019 (COVID-19) of personnel in the tourism and hospitality industry. The sample group used in this research was personnel tourism and hospitality Industry was 400 people, using questionnaires as a tool. Data collection. The statistics used in the analysis were frequency, percentage, mean and Standard deviation by hypothesis testing using one-way

variance t-test statistics. Statistics (One-way ANOVA) if differences are found using the LSD method and using Multiple regression statistics.

From the hypothesis testing, it was found that 1) Different sex, education level, business in the tourism and hospitality industry, monthly income and monthly expenses will different financial management in all aspects, Money-making section, Money-spending section and Savings and Investment section. 2) Different age and status will affect different financial management in Spending-money section and Savings and Investment section. Money-making section will affect financial management differently. 3) Different domiciles and occupations will have different effects on financial management in Money-making section and Savings and Investment section. For Spending-money section, it has the same effect on financial. 4) Financial ability factor to learn more, about solving financial problems, affects all aspects of financial management including Money-making, Money-spending and Savings and investment. 5) Financial news perception will affect financial management only in the Money-making section. 6) The use of financial transaction channels will affect financial management only in Spending-money.

Keywords; Financial management; situation of the Coronavirus disease 2019

บทนำ

ในสถานการณ์ปัจจุบันการเผชิญกับภาวะวิกฤติอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 เป็นเหตุการณ์หนึ่งที่สำคัญของโลก ที่มีผลกระทบต่อมวลมนุษยชาติ จากวันที่ 31 ธันวาคม 2562 (นับเป็นวันที่ 0 หรือ day 0) ซึ่งเป็นวันที่เราเริ่มได้ยินข่าวเกี่ยวกับโรคที่เกิดขึ้นที่เมืองอู่ฮั่น ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ผลกระทบในครั้งนี้น่ารุนแรงและมีแนวโน้มจะยาวนาน ส่งผลกระทบในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง การท่องเที่ยว ชีวิตการเป็นอยู่ของประชาชน ภาคอุตสาหกรรมต่างๆ ได้รับผลกระทบโดยเฉพาะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทย (สยามรัฐออนไลน์, 2563) ซึ่งหากพิจารณาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ที่มีสัดส่วนของธุรกิจท่องเที่ยว โดยอ้างอิงตัวเลขตามรายงานของสภาการเดินทางและการท่องเที่ยวโลก พบว่า ประเทศที่จะได้รับผลกระทบจาก COVID – 19 มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งของโลก คือ ประเทศไทย โดยคิดเป็นร้อยละ 22 ของ GDP ของประเทศ (สยามรัฐออนไลน์, 2563)

การประกาศใช้พ.ร.ก. สถานการณ์ฉุกเฉิน (25 มีนาคม 2563) และมาตรการห้ามอากาศยานทำการบินเข้าสู่ประเทศไทยเป็นการชั่วคราว (3 เมษายน 2563 – 30 กันยายน 2563) ทำให้ในช่วงเมษายน - กันยายน 2563 ไม่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาไทย อย่างไรก็ตามตั้งแต่ตุลาคม 2563 นักท่องเที่ยวต่างชาติเริ่มกลับมาได้จำนวนจำกัด ตามมาตรการ Special Tourist Visa (STV) ภายใต้ข้อจำกัดที่เข้มงวด อาทิ การกักตัว 14 วัน การตรวจสุขภาพก่อน/หลังการเดินทาง ส่งผลให้ในช่วง 11 เดือนแรกของปี 2563 จำนวนนักท่องเที่ยว

ต่างชาติหดตัว 81.4% YoY นำโดยชาวจีน (-87.7% YoY) และอินเดีย (-85.5% YoY) ประเมินว่าไทยสูญเสียรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติราว 1.5 ล้านล้านบาทในปี 2563 จากที่เคยได้รับจำนวน 1.9 ล้านล้านบาทในปี 2562 ธุรกิจโรงแรมของไทยได้รับผลกระทบรุนแรงเป็นประวัติการณ์ อัตราการเข้าพักเฉลี่ยทั่วประเทศในช่วง 11 เดือนแรกของปี 2563 อยู่ที่ 29.3% เทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อนที่ 69.7% ขณะที่รายได้เฉลี่ยต่อห้องพักทั่วประเทศหดตัว 73.6%

จากข้อมูลการว่างงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติปรากฏว่ามีการว่างงานเป็นจำนวนสูงขึ้นในช่วงสถานการณ์โควิด19 สะท้อนว่าแรงงานได้รับผลกระทบอย่างมาก ภาวะการมีงานทำของประชาชนส่งผลต่อสถานภาพทางการเงินโดยตรง อัตราการว่างงานไตรมาสที่ 4 ปี 2563 อยู่ที่ร้อยละ 1.86 ปรับตัวลดลงจากไตรมาสสองและไตรมาสสาม 2563 ที่ร้อยละ 1.95 และ 1.90 ผู้ว่างงาน 7.27 แสนคน ผลกระทบของ COVID-19 ทำให้การว่างงานเพิ่มขึ้นจากปีก่อนมาก โดยมีอัตราการว่างงานอยู่ที่ร้อยละ 1.69 เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ที่ร้อยละ 0.98 หรือจำนวนผู้ว่างงานประมาณ 6.5 แสนคน

จากข้อมูลข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการทางการเงินภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) ของบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ อันจะนำไปสู่การวางแผน เตรียมความพร้อม การปรับตัว และแก้ปัญหาทางการเงินให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นอย่างไม่คาดคิด ที่จะส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ การดำรงชีวิตอย่างต่อเนื่อง และความมั่นคง แข็งแรงอย่างยั่งยืนของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการซึ่งเป็นอุตสาหกรรมหลักในระบบเศรษฐกิจของประเทศ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการทางการเงิน ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยความสามารถทางการเงิน ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) ของบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ
2. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการทางการเงิน ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) ของบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยความสามารถทางการเงิน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยความสามารถทางการเงินที่มีผลต่อการบริหารจัดการทางการเงิน ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) ของบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางการเตรียมความพร้อม และวางแผนการบริหารจัดการทางการเงินภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) ของบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ

สมมติฐานของงานวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ทำให้การบริหารจัดการทางการเงินต่างกัน
2. ปัจจัยความสามารถทางการเงินมีผลต่อการบริหารจัดการทางการเงินภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) ของบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถในการรับรู้ข่าวสาร

Mowen and Minor (1998) (ทิพย์สุตา, 2552) ให้ความหมายไว้ว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลเปิดรับต่อข้อมูลข่าวสาร ตั้งใจรับข้อมูลนั้นและทำความเข้าใจความหมาย

Assael (1998) (ทิพย์สุตา, 2552) ให้ความหมายไว้ว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการซึ่งผู้บริโภคเลือกรับ จัดองค์ประกอบ และแปลความหมายสิ่งเร้าต่างๆ ออกมาเพื่อให้ความหมายเข้าใจได้ และสิ่งเร้าจะมีความเป็นได้ที่จะได้รับการรับรู้มากขึ้น หากสิ่งเร้าเหล่านั้นมีลักษณะ สอดคล้องกับประสบการณ์ที่ผ่านมา ความเชื่อในปัจจุบัน ไม่มีความสลับซับซ้อนมากเกินไปเชื่อถือได้ มีความสัมพันธ์กับความจำเป็นหรือความต้องการในปัจจุบัน และไม่ก่อให้เกิดความกลัวและความกังวลใจมากเกินไป

ความหมายของความสามารถรับรู้ข่าวสาร สรุปได้ว่า กระบวนการที่บุคคลเปิดรับต่อข้อมูลข่าวสาร ตั้งใจรับข้อมูลนั้นจากสภาพแวดล้อม และทำความเข้าใจแปลความหมายของสภาพนั้น ๆ และในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) ที่พฤติกรรมการณ์ดำเนินชีวิตของประชากรเปลี่ยนแปลงไป จากผลงานวิจัยการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต ออนไลน์ จะเข้ามาแทนที่หนังสือพิมพ์ วารสาร การขยายเครือข่ายของระบบอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ เพื่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชากรให้ทันเหตุการณ์ จึงเป็นสิ่งสำคัญ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถในการเรียนรู้ ศึกษาเพิ่มเติม

เดวิด เอ. โคลบ์ (David A. Kolb) นักทฤษฎีการศึกษา ได้ทำการพัฒนาและนำเสนอออกมาเป็น ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ หรือ Experiential Learning Theory (ELT) คือ กระบวนการสร้างความรู้ ทักษะ และเจตคติด้วยการนำเอาประสบการณ์เดิมของผู้เรียนมาบูรณาการเพื่อสร้างการเรียนรู้ใหม่ขึ้น โดยมีจุดเด่นที่เพิ่มขึ้นมา คือการทบทวนประสบการณ์ หรือนำสิ่งที่ลงมือทำมาตกผลึกความคิด เพื่อให้ได้รับรู้ถึงความรู้ใหม่ที่ ได้รับ เป็นการนำไปต่อยอดความรู้เดิม หรือสามารถนำไปปรับใช้ในบริบทอื่น ๆ

ความหมายของความสามารถในการเรียนรู้ ศึกษาเพิ่มเติม สรุปได้ว่า กระบวนการสร้างความรู้ ทักษะ จากประสบการณ์เดิม การทบทวนประสบการณ์ การลงมือปฏิบัติ ฝึกฝน จนพัฒนาเพื่อสร้างการเรียนรู้ใหม่ขึ้น และยอมรับ เปิดกว้างกับเทคโนโลยีใหม่ๆ จากผลงานวิจัยการเรียนรู้ ศึกษาวิจัย จากสภาพแวดล้อม ประสบการณ์ ความสามารถพิเศษ และเทคโนโลยี แพลตฟอร์มต่างๆ มีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพ การปรับตัวเพื่อการอยู่รอดของประชากรในสถานการณ์ปัจจุบันอย่างมาก

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถในการแก้ไขปัญหา

การแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการเปลี่ยนด้านลบให้เป็นด้านบวก กล่าวคือ เป็นการใช้สมองในการคิด เรียนรู้และยังเป็นกระบวนการลดความเป็ยงเบน (ด้านลบ) ของปัญหาให้เป็นวัตถุประสงค์ (ด้านบวก) และลดความเป็ยงเบน (ด้านลบ) ของสาเหตุ ให้เป็นเป้าหมาย (ด้านบวก) โดยประกอบด้วยกิจกรรมหลายอย่าง ต่อเนื่องกัน ผู้แก้ปัญหาต้องพยายามปรับปรุงตัวเองและสิ่งแวดล้อมให้ผสมกลมกลืนกลับเข้าสู่สภาวะสมดุลหรือสภาวะที่เราคาดหวังเพื่อให้สามารถบรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ (สิทธิชัย พมพูพาทย์, 2553)

วิธีการแก้ปัญหาที่จอร์จ โพลยา นักคณิตศาสตร์นำเสนอในปี 1945 เราสามารถพัฒนาทักษะการแก้ไขปัญหา และรับมือกับปัญหาอะไรก็ตามอย่างเป็นระบบด้วยการทำตามหลักสี่ข้อ คือ ทำความเข้าใจปัญหา วางแผน ดำเนินตามแผนที่วางไว้ และประเมิน

ความหมายของความสามารถในการแก้ปัญหา สรุปได้ว่า กระบวนการทำความเข้าใจปัญหา พิจารณาต้นตอของปัญหา การวางแผนแก้ปัญหา วิเคราะห์ข้อมูล หาแนวทางและประเมินความเป็นไปได้ การทำตามแผนที่วางไว้ ประเมินผล และปรับวิธีแก้ปัญหา เป็นวัฏจักร จากงานวิจัย การพิจารณาต้นตอของปัญหา เป็นสิ่งสำคัญ เมื่อพบปัญหาที่แท้จริงแล้ว จะทำให้พบวิธีแก้ไขที่เหมาะสม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการทางการเงิน

การบริหารการเงินส่วนบุคคล หมายถึง การจัดระเบียบการเงินอย่างมีประสิทธิภาพด้วยการรู้จักหาเงินเข้ามาและจ่ายออกไปอย่างถูกต้องก่อให้เกิดผลดีจนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ (สุดใจ น้ำมุด, 2453 : 3, อ่างในสยานนท์ สหุพันธ์, 2560 : 5)

Benedict Koh Fong (2003), (อ้างอิงในผศ.มุกดา โคหวกุล, 2560) ได้กล่าวว่า “การวางแผนทางการเงินเป็นสิ่งจำเป็น ถ้าเราต้องการพัฒนามาตรฐานการครองชีพของชีวิตให้ดีขึ้นเสมอ พยายามหลีกเลี่ยงความบกพร่องทางการเงิน มีการลงทุนที่เหมาะสม และพยายามสะสมความมั่งคั่งทางการเงินให้เพียงพอตลอดเวลา”

(Richard J. Stillman, 1988) ศาสตราจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการเงินบุคคลไว้ว่า “การเงินส่วนบุคคล คือโปรแกรมการพัฒนาและการทำงานในการบริหารจัดการเงินเพื่อตอบสนองตามวัตถุประสงค์ที่บุคคลนั้นต้องการ” โดยมีขอบเขตเป้าหมายการบริหารการเงินส่วนบุคคลใน 6 รูปแบบ คือ เพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงินของบุคคล (Financial Health) การใช้เงินอย่างชาญฉลาด (Spending Money Wisely) การใช้เงินเพื่อที่อยู่อาศัย (Home and Other Real Estate) การใช้เงินเพื่อการทำประกันภัย (Insurance Program) การใช้เงินเพื่อการลงทุน (Diversified Investment Portfolio) การใช้เงินวางแผนยามเกษียณ (Retirement and Estate Planning)

สรุปความหมายของการบริหารจัดการทางการเงิน คือ การจัดระเบียบการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักการหาเงิน ใช้เงิน เก็บออมและลงทุน ในสัดส่วน วิธีการ และเวลาที่เหมาะสม จากงานวิจัยในสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดนี้ การบริหารจัดการทางการเงินเป็นสิ่งสำคัญที่สุดไม่ว่าจะเป็นส่วนบุคคล หรือภาคธุรกิจ

ข้อมูลเกี่ยวกับช่องทางธุรกรรมทางการเงิน

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส.15/2563 เรื่อง หลักเกณฑ์เกี่ยวกับช่องทางให้บริการของธนาคารพาณิชย์ (Banking Channel) เนื่องจากสภาพแวดล้อมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ธนาคารพาณิชย์จึงต้องพัฒนาช่องทางบริการแก่ลูกค้าในหลายรูปแบบ เพื่อตอบสนองความต้องการบริการทางการเงินของลูกค้าที่มีความหลากหลายได้ทันเวลา ให้ธนาคารพาณิชย์มีความคล่องตัวในการประกอบธุรกิจ และมีความยืดหยุ่นในการให้บริการมากขึ้น โดยยังคงหลักการเดิมที่ธนาคารพาณิชย์ต้องบริหารจัดการความเสี่ยงให้สอดคล้องตามกลยุทธ์การประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์และมีกระบวนการคุ้มครองผู้ใช้บริการอย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม ได้แก่ ช่องทางให้บริการ สาขาทั่วไป สาขาอิเล็กทรอนิกส์ ช่องทางดิจิทัล ช่องทางโทรศัพท์ การธนาคารนอกสถานที่ ตัวแทนทางการเงิน และจุดให้บริการ

การใช้ช่องทางธุรกรรมทางการเงิน สรุปได้ว่า การปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ เทคโนโลยีความสามารถในการเลือก เรียนรู้ และใช้ช่องทางในการทำธุรกรรมทางการเงิน ให้เหมาะสม จากงานวิจัย การใช้ธุรกรรมทางการเงินผ่านช่องทางออนไลน์ เป็นช่องทางที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันอย่างมาก

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีลักษณะเฉพาะ เน้นการใช้แรงงานและการบริการเป็นหลัก สินค้าทางด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นสินค้าที่จับต้องไม่ได้ ผู้ซื้อต้องจ่ายเงินก่อนได้รับสินค้าและบริการไม่สามารถจัดส่งสินค้าให้กับผู้ซื้อได้ถึงที่ แต่เป็นลักษณะที่ผู้ซื้อจะต้องเดินทางมารับสินค้าหรือบริการด้วยตนเอง ซึ่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยวนั้นเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้เป็นอย่างดีสูงให้กับประเทศ และในขณะเดียวกันก็ส่งผลกระทบต่อทั้งด้านบวกและด้านลบให้แก่ประเทศเช่นกันถ้าไม่มีการบริหารจัดการที่ดี ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว จำแนกออกได้เป็น 6 ประเภท คือ ธุรกิจที่พักโรงแรม (Accommodation Business) ธุรกิจการขนส่ง (Transportation Business) ธุรกิจจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก (Souvenir Business) ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม (Food & Beverage Business) ธุรกิจนำเที่ยว (Tourism Business) ธุรกิจท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ (Others Tourism Business) ที่มา <https://sites.google.com/site/kaewtasutthisri/hnwy-thi2>

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามผ่านทางออนไลน์โดยจัดทำใน Google Form และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973) และทำการเลือกจากตารางแบบไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน หรือ ∞ (Infinity) จากค่าความคลาดเคลื่อน 5% ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบความแตกต่างโดย t-test, f-test และทดสอบความสัมพันธ์ด้วย Multiple Regression Analysis

สำหรับการแปลความหมาย มีดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด, ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง มาก, ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง ปานกลาง, ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง น้อย, ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง น้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามโดยทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) เชิงเนื้อหา และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ครอบคลุมเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนความชัดเจนและความเหมาะสมในการใช้สำนวนภาษา และนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการทางการเงิน จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบโครงสร้างแบบสอบถาม หลังจากนั้นได้การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ (Try-Out) จำนวน 30 ชุด ได้ค่าค่าสัมประสิทธิ์ ความสอดคล้องภายในของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยค่าความเชื่อมั่นของภาพรวมปัจจัยความสามารถทางการเงิน เท่ากับ 0.90 และค่าความเชื่อมั่นของภาพรวมการบริหารจัดการทางการเงินเท่ากับ 0.92

สรุปผลวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามจากการกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด คือ เพศหญิง จำนวน 310 คน คิดเป็นร้อยละ 77.50 มีอายุ 41 – 50 ปี จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 34 ส่วนใหญ่เป็นโสด จำนวน 277 คน คิดเป็นร้อยละ 69 การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 323 คน คิดเป็นร้อยละ 80.50 มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 65 มีอาชีพเป็นพนักงานประจำระดับผู้ปฏิบัติการ จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 56.50 อยู่ในธุรกิจตัวแทนท่องเที่ยว จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28 มีรายได้ต่อเดือน 30,001 – 50,000 บาท จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33 และมีรายจ่ายต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยความสามารถทางการเงิน

1. ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเงิน พบว่าในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.21 (S.D .77) พิจารณารายย่อยมีความคิดเห็นในเรื่อง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเงิน จากสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์, อินเทอร์เน็ต, สื่อออนไลน์ ลำดับแรก ความคิดเห็นมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย คือ 4.44 (S.D .72)

2. ด้านการใช้ช่องทางการทำธุรกรรมทางการเงิน พบว่าในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.44 (S.D .62) พิจารณารายย่อยมีความคิดเห็นในเรื่อง การใช้บริการธนาคารออนไลน์ (Internet banking)/แอปพลิเคชันของธนาคารบนมือถือ (Mobile Application) ลำดับแรก ความคิดเห็นมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย คือ 4.64 (S.D .66)

3. ด้านการเรียนรู้ การศึกษาเพิ่มเติม พบว่าในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.57 (S.D .76) พิจารณารายย่อยมีความคิดเห็นในเรื่อง การวางแผนเรียนรู้เกี่ยวกับการบันทึกรายรับ - รายจ่าย ลำดับแรก ความคิดเห็นมาก โดยมีค่าเฉลี่ย คือ 3.65 (S.D .92)

4. ด้านการแก้ไขปัญหาทางการเงิน พบว่าในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.72 (S.D .69) พิจารณารายย่อยมีความคิดเห็นในเรื่อง การปรับแผนรายจ่ายให้สอดคล้องกับรายได้ และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้เสมอ ลำดับแรก ความคิดเห็นมาก โดยมีค่าเฉลี่ย คือ 3.89 (S.D .76)

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์การบริหารจัดการทางการเงิน

1. การหารายได้ พบว่าในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.83 (S.D .67) พิจารณารายย่อยมีความคิดเห็นว่าเป็นว่า ควรมีรายได้หลัก อาชีพประจำและมีรายได้สม่ำเสมอ มีการวางแผนเพิ่มรายได้ จากรายได้เสริมจากแหล่งอื่นๆ เช่น จากความสามารถพิเศษ จากงานอดิเรก และวางแผนในการจัดสรรรายได้ได้อย่างเหมาะสม ทั้ง 3 ข้อ เป็นลำดับแรก ความคิดเห็นมาก โดยมีค่าเฉลี่ย คือ 3.81 (S.D 1.06)

2. การใช้จ่ายเงิน พบว่าในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.77 (S.D .79) พิจารณารายย่อยมีความคิดเห็นว่าเป็นว่า ควรมีการจัดลำดับความสำคัญของการใช้จ่ายเงินในช่วงเวลาที่มีเงินจำกัด ลำดับแรก ความคิดเห็นมาก โดยมีค่าเฉลี่ย คือ 3.99 (S.D .95)

3. การออมและการลงทุน พบว่าในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.47 (S.D .94) พิจารณารายย่อยมีความคิดเห็นว่าเป็นว่า ควรมีการปรับเปลี่ยนจำนวนเงินออมตามความสามารถในการหารายได้ ลำดับแรก ความคิดเห็นมาก โดยมีค่าเฉลี่ย คือ 3.68 (S.D 1.01)

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่1: ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันจะมีผลต่อการบริหารจัดการทางการเงินที่แตกต่างกัน
ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล	การบริหารจัดการทางการเงิน		
	การหารายได้	การใช้จ่ายเงิน	การออมและการลงทุน
เพศ	√ (0.000)	√ (0.005)	√ (0.001)
อายุ	X (0.712)	√ (0.018)	√ (0.000)
สถานภาพ	X (0.072)	√ (0.005)	√ (0.000)
ระดับการศึกษา	√ (0.000)	√ (0.000)	√ (0.000)
ภูมิลำเนา	√ (0.000)	X (0.160)	√ (0.002)
อาชีพ	√ (0.000)	X (0.846)	√ (0.000)
ธุรกิจ/ในอุตสาหกรรม/การท่องเที่ยวและบริการ	√ (0.000)	√ (0.000)	√ (0.000)
รายได้ต่อเดือน	√ (0.000)	√ (0.000)	√ (0.000)
รายจ่ายต่อเดือน	√ (0.000)	√ (0.000)	√ (0.047)

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

หมายเหตุ : √ แสดงความแตกต่างของสมมติฐาน

X แสดงไม่มีความแตกต่างของสมมติฐาน

1. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกัน จะมีผลต่อการบริหารจัดการทางการเงินที่แตกต่างกันในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ และด้านสถานภาพที่แตกต่างกัน จะมีผลต่อการบริหารจัดการทางการเงินที่ไม่แตกต่างกันในด้านการหารายได้ ยกเว้นด้านการใช้จ่ายเงิน การออมและการลงทุน ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา ด้านธุรกิจในอนาคตรวมทั้งเกี่ยวและบริการ ด้านรายได้ต่อเดือน และด้านรายจ่ายต่อเดือนที่แตกต่างกัน จะมีผลต่อการบริหารจัดการทางการเงินที่แตกต่างกันในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านภูมิลำเนา และด้านอาชีพที่แตกต่างกัน จะมีผลต่อการบริหารจัดการทางการเงินที่ไม่แตกต่างกันในด้านการใช้จ่ายเงิน ยกเว้นด้านการหารายได้ การออมและการลงทุน ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2: ปัจจัยความสามารถทางการเงินมีผลต่อการบริหารจัดการทางการเงิน ดังนี้

ตัวแปร	การบริหารจัดการทางการเงิน		
	การหารายได้	การใช้จ่ายเงิน	การออมและการลงทุน
ปัจจัยความสามารถทางการเงิน			
- ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเงิน	√ (0.002)*	X (0.679)	X (0.204)
- ด้านการใช้ช่องทางการทำธุรกรรมทางการเงิน	X (0.892)	√ (0.000)*	X (0.167)
- ด้านการเรียนรู้ ศึกษาเพิ่มเติม	√ (0.000)*	√ (0.000)*	√ (0.000)*
- การแก้ไขปัญหาทางการเงิน	√ (0.000)*	√ (0.000)*	√ (0.000)*

หมายเหตุ : √ มีผล X ไม่มีผล

1. ความสามารถทางการเงิน ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน การเรียนรู้ ศึกษาเพิ่มเติม และการแก้ไขปัญหาทางการเงิน จะมีผลต่อการบริหารจัดการทางการเงินด้านการหารายได้

2. ความสามารถทางการเงิน ได้แก่ การใช้ช่องทางการทำธุรกรรมทางการเงิน การเรียนรู้ ศึกษาเพิ่มเติม และการแก้ไขปัญหาทางการเงิน จะมีผลต่อการบริหารจัดการทางการเงินด้านการใช้จ่ายเงิน

3. ความสามารถทางการเงิน ได้แก่ การเรียนรู้ ศึกษาเพิ่มเติม และการแก้ไขปัญหาทางการเงิน จะมีผลต่อการบริหารจัดการทางการเงินด้านการออมและการลงทุน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความสามารถในการรับรู้ข่าวสารทางการเงิน แสดงให้เห็นว่าบุคลากร ให้ความสำคัญ และได้รับอิทธิพลจากสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์, อินเทอร์เน็ต, สื่อออนไลน์ มากที่สุด ซึ่งเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับ วิวัฒนาการ และสถานการณ์ในปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สยานนท์ สหุพันธ์ (2561) ที่ศึกษาพฤติ กรรมการบริหารจัดการการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษาวิทยาลัยดุสิตธานี พัทยา ผลการวิจัยพบว่า ช่องทางการ ธุรกิจทางการเงิน สื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต แอปพลิเคชัน มือถือ มีผลต่อการบริหารจัดการการเงิน ส่วนบุคคลของนักศึกษาสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 อยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาความสามารถในการใช้ช่องทางการทำธุรกรรมทางการเงิน แสดงให้เห็นว่า บุคลากร มีความ เข้าใจ ยอมรับและใช้บริการธุรกรรมทางการเงินทางออนไลน์ มากที่สุด การก้าวเข้าสู่สังคมไร้เงินสดอาจเกิดได้เร็วขึ้น ในสถานการณ์นี้ ด้วยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในสังคม โดยคนจะหันมาใช้จ่ายด้วยเงินสดลดลง และ เปลี่ยนมาใช้ธุรกรรมทางการเงินในรูปแบบออนไลน์มากขึ้น

3. ผลการศึกษาความสามารถในการเรียนรู้ ศึกษาเพิ่มเติม แสดงให้เห็นว่าบุคลากร มีความตื่นตัวจาก ผลกระทบสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) โดยมีระดับความ คิดเห็นมาก ในการวางแผนการเรียนรู้เกี่ยวกับการบันทึกรายรับ-รายจ่าย การเรียนรู้ที่จะเพิ่มรายได้พิเศษ และ เกี่ยวกับการจัดการเงินออมและการลงทุน

4. ผลการศึกษาความสามารถในการแก้ไขปัญหาทางการเงิน แสดงให้เห็นว่าบุคลากรให้ความสำคัญกับ การแก้ไขปัญหาทางการเงิน โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนนี้ บุคลากร ต้องเตรียมพร้อมเพื่อรับมือในทุกๆ ด้าน ลำดับแรกต้องมีการปรับแผนรายจ่ายให้สอดคล้องกับรายได้ใน สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้เสมอ และหมั่นตรวจสอบรายได้ รายจ่าย ในทุกๆ เดือนว่าเป็นไปตามที่วางแผนไว้ หรือไม่ เพื่อแก้ไขให้ทันท่วงทีกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป สอดคล้องกับงานวิจัยของชนิกานต์ ภูภักดี (2563) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวด้านการเงินของบุคลากรสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยกลุ่ม ตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการวางแผนที่ดี ทุกๆ ด้าน ในวิกฤติ COVID-19 เนื่องจากไม่สามารถประเมิน ได้ว่าวิกฤติ COVID – 19 จะหมดไปเมื่อใด

5. การทดสอบสมมติฐาน พบว่าปัจจัยความสามารถทางการเงิน จะมีผลต่อการบริหารจัดการทาง การเงินโดยรวมในทุกๆ ด้าน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) บุคลากรให้ความสำคัญกับการใช้จ่ายเงิน โดยมีการวางแผนรายจ่ายให้สอดคล้องกับรายได้ตามสถานการณ์ที่ เปลี่ยนแปลงเป็นลำดับแรก การหารายได้ โดยการเรียนรู้เกี่ยวกับการบันทึกรายรับ - รายจ่าย และการเรียนรู้ ศึกษาเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มรายได้ในหลายๆ ช่องทางจากความสามารถพิเศษ หรืองานอดิเรก เป็นลำดับรองลงมา การ ออมและการลงทุน ในเรื่องการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเงินออมและการลงทุนเป็นลำดับสุดท้าย ซึ่งใน สถานการณ์ที่ยังคงความไม่แน่นอนของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) บุคลากรต้องวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสม สอดคล้องกับรายได้ที่ได้รับ และแก้ปัญหาทางด้านการเงินให้ เหมาะสมกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นอย่างไม่คาดคิด เพื่อการดำรงชีวิตอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัย

ของฟิลิยา อีระธัญศิริกุล (2563) ศึกษาวิจัยเรื่องเทคนิคการจัดการการเงินส่วนบุคคลในภาวะวิกฤติ ผลการศึกษาพบว่าในภาวะวิกฤติให้ความสำคัญกับการวางแผนการใช้จ่ายโดยการจัดทำงบประมาณเงินสดส่วนบุคคลและการลดค่าใช้จ่ายเป็นลำดับแรก การป้องกันความเสี่ยง การหารายได้และการลงทุน ตามลำดับ การจัดการการเงินส่วนบุคคลมีความสำคัญมาก หากบุคคลให้ความสำคัญกับการจัดการการเงินส่วนบุคคลที่เหมาะสมจะทำให้รอดผ่านวิกฤติไปได้ด้วยดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ ส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้ด้านการเงิน การลงทุน เพื่อให้เงินทำงานให้เรา ตลอดจนการเรียนรู้เพื่อยกระดับทักษะ (upskill) และปรับทักษะ (reskill) และภาครัฐควรออกมาตรการสวัสดิการในด้านรายได้ และมาตรการลดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือบุคลากรอีกทางหนึ่ง และควรส่งเสริมให้มีความรู้ ความเข้าใจวิวัฒนาการทางเทคโนโลยี การใช้อินเทอร์เน็ต ออนไลน์ แอปพลิเคชันต่างๆ เพื่อเป็นช่องทางในการหารายได้เสริมอีกทางหนึ่ง และเตรียมพร้อมการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบเศรษฐกิจแบบดิจิทัล และส่งเสริมให้บุคลากรมีการจัดทำบันทึกรายรับ รายจ่ายประจำครอบครัว เพื่อเป็นแนวทางในการใช้จ่ายเงินที่เหมาะสม จัดลำดับความสำคัญของรายจ่าย โดยคำนึงถึงความจำเป็นให้เพียงพอกับรายได้อันที่ได้รับ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษากลุ่มตัวอย่าง โดยเจาะจงผลกระทบที่บุคลากรได้รับจากสถานการณ์โควิด - 19 ให้ชัดเจน เช่น ถูกเลิกจ้าง ปรบลดเงินเดือน เพื่อจะได้ทราบถึงการบริหารจัดการทางการเงินด้านใดมากที่สุด
2. ควรขยายขอบเขตด้านประชากรให้ครอบคลุมพื้นที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอื่น ๆ ให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดความแตกต่างทางด้านความคิด และได้รับผลการวิจัยที่มีความหลากหลายมากขึ้น
3. ควรศึกษาเพิ่มเติมตัวแปรอื่นๆ ที่มีผลต่อการบริหารจัดการทางการเงิน นอกเหนือจากตัวแปรที่ผู้ศึกษาเลือกมาใช้ในการวิจัยชิ้นนี้ ทั้งนี้เพื่อจะทำให้ผลการศึกษามีความสมบูรณ์มากขึ้น

บรรณานุกรม

- ชนิกานต์ ภูกันหา. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวด้านการเงินของบุคลากรสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน , กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธนพร จันทร์สว่าง. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยสยาม, กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสยาม.
- นิภาพรรณ เจนสันติกุล. (2563). แรงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) : มาตรการของรัฐบาลและผลกระทบ, ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริพล เจียมวิจิตร. (2558). การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและปัจจัยการสื่อสารที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าตราสินค้าของผู้บริโภคกรณีศึกษา ศูนย์การค้าสัง เดอะฮับ รังสิต จังหวัดปทุมธานี, ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

- ยุภาพร ไชยเมือง. (2557). ความสามารถในการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพใจการปฏิบัติงานของบุคลากร
องค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
อีสาน.
- กลางใจ แสงวิจิตร, ธนาวุธ แสงกาศินีย์, พรทิพย์ จิระอำรง, พเนิน อินทะระ, ศรสนีย์ สังข์สุวรรณ, ภูมิ ชี้เจริญ.
(2562). การเปรียบเทียบความรู้และพฤติกรรมการจัดการการเงินส่วนบุคคลก่อนและหลังเรียนรายวิชา
การเงินส่วนบุคคลของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, วารสารหาดใหญ่วิชาการ 17(2) ก.ค.-ธ.ค.
2562.
- มุกดา โควกุล. (2560). ทักษะทางการเงินที่มีผลต่อการวางแผนทางการเงินของคนไทย : กรณีศึกษาเฉพาะเขต
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล, กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สยามนท์ สหพันธ์. (2560). พฤติกรรมการบริหารจัดการการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษาวิทยาลัยดุสิตธานี พัทยา
, ชลบุรี : วิทยาลัยดุสิตธานี พัทยา.
- ภณิดา สุนทรไชย. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม, มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุพัตรา รุ่งรัตน์, ชุตฟีเกอร์ มาโซ, ยุทธนา กาเต็ม. (2564). ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์โค
วิด-19 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองยะลา จังหวัดยะลา, วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ
ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (กุมภาพันธ์ 2564) : มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- หุเลีย ธีระธัญศิริกุล. (2561). เทคนิคการจัดการการเงินส่วนบุคคลในภาวะวิกฤติ, วารสารศิลปศาสตร์และ
วิทยาการจัดการ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2563.
- สนทยา เขมวิรัตน์, ดวงใจ เขมวิรัตน์. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการการเงินส่วนบุคคลของบุคลากรกลุ่ม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร, กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราช
มงคลพระนคร.
- วรรตพัชร์ ทวีเจริญกิจ. (2561). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะในการคิดแก้ปัญหาของ
นักเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้, ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สถาพร อานา. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของบุคลากรวิทยาลัยเทคโนโลยี
พายัพและบริหารธุรกิจ.
- ชญญา ต้นสกุล, กัญญามน กาญจนทวีกุล. (2562). การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
และบริการตามกรอบอาเซียนของสถานประกอบการเขตพื้นที่ภาคใต้ฝั่งอันดามัน, มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น.

ทฤษฎีการเรียนรู้. (2553). เข้าถึงได้จาก : <http://www.kroobannok.com/35946> . วันที่สืบค้นข้อมูล : 22 พฤษภาคม 2564.

ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ หรือ Experiential Learning Theory (ELT). เข้าถึงได้จาก <https://www.lifeeducation.in.th/%E0%B8%97%E0%B8%A4%E0%B8%A9%E0%B8%8E%E0%B8%B5%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%99%E0%B8%A3%E0%B8%B9%E0%B9%89%E0%B8%88%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0/> วันที่สืบค้นข้อมูล : 22 พฤษภาคม 2564.

T. Harv Eker, 6 Jars Money Management วิธีบริหารเงินแบบ 6 กระปุก. เข้าถึงได้จาก <https://stockradars.news/2019/03/29/6-jars-money-management/> วันที่สืบค้นข้อมูล : 22 พฤษภาคม 2564

เปิด 5 มุมมองใหม่ของการใช้เงิน ที่จะเปลี่ยนไปหลังโควิด. เข้าถึงได้จาก : <https://www.krungsri.com/th/plearn-plearn/financial-for-new-normal> Krungsri Plearn Plearn วันที่สืบค้นข้อมูล : 22 พฤษภาคม 2564.

ผลกระทบเศรษฐกิจ กับการท่องเที่ยวไทย ที่หนักสุดๆ ในทุกมิติ. 29 กันยายน 2563. เข้าถึงได้จาก : <https://www.marketingoops.com/reports/research/economy-tourism-thailand/> วันที่สืบค้นข้อมูล : 22 พฤษภาคม 2564.

ธุรกิจท่องเที่ยวและโรงแรมหลัง COVID-19. 22 มกราคม 2564. เข้าถึงได้จาก : <https://www.krungsri.com/th/research/research-intelligence/ri-future-of-tourism-21> Puttachard Lunkam. วันที่สืบค้นข้อมูล : 22 พฤษภาคม 2564.

เงินออมฉุกเฉิน ปรากฏการณ์แรกในการป้องกันปัญหาทางการเงิน. 26 พฤศจิกายน 2563. เข้าถึงได้จาก : <https://www.setinvestnow.com/th/knowledge/article/1-pecuation-saving-to-avoid-financial-problem> วันที่สืบค้นข้อมูล : 22 พฤษภาคม 2564.

บทเรียนชวนคิด หลังวิกฤติโควิด 19. เข้าถึงได้จาก [:https://www.bot.or.th/Thai/BOTMagazine/Pages/256303_FinancialWisdom.aspx](https://www.bot.or.th/Thai/BOTMagazine/Pages/256303_FinancialWisdom.aspx) วันที่สืบค้นข้อมูล : 22 พฤษภาคม 2564.

www.set.or.th สืบค้นข้อมูล : 22 พฤษภาคม 2564.

www.bot.or.th สืบค้นข้อมูล : 22 พฤษภาคม 2564.

www.nso.go.th สืบค้นข้อมูล : 22 พฤษภาคม 2564.

www.mots.go.th สืบค้นข้อมูล : 22 พฤษภาคม 2564.

www.nesdc.go.th สืบค้นข้อมูล : 22 พฤษภาคม 2564.

www.mol.go.th สืบค้นข้อมูล : 22 พฤษภาคม 2564.

www.egov.go.th สืบค้นข้อมูล : 22 พฤษภาคม 2564.

www.bot.or.th สืบค้นข้อมูล : 22 พฤษภาคม 2564.